EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 14.6.2011
COM(2011) 346 konč.

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

O RAZVOJU VIZUMSKEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA (VIS) V LETU 2010
(predloženo na podlagi člena 6 Odločbe Sveta 2004/512/ES)

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

O RAZVOJU VIZUMSKEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA (VIS) V LETU 2010
(predloženo na podlagi člena 6 Odločbe Sveta 2004/512/ES)

1. Uvod ... 2
2. Pravni okvir za sistem VIS ... 2
3. Napredek v obdobju pregleda ... 2
3.1. Razvoj centralnega sistema ... 2
3.2. Razvoj sistema za ujemanje biometričnih podatkov (BMS) ... 3
3.3. Komunikacijski mehanizem VIS Mail ... 3
3.4. Priprava lokacij in omrežje ... 3
3.5. Načrtovanje držav članic na nacionalni ravni ... 4
3.6. Sprememba časovnega načrta za sistem VIS ... 4
4. Informacijska kampanja ... 5
5. Upravljanje projekta ... 5
5.1. Načrtovanje in proračun ... 5
5.2. Obvladovanje tveganja ... 6
6. Skupina Prijatelji sistema VIS ... 6
7. Sklepna ugotovitev ... 7
8. Priloga: Delovne skupine za sistem VIS ... 8
8.1. Odbor za SISVIS ... 8
8.2. Sestanki vodij nacionalnih projektov sistema VIS ... 8
8.3. Svetovalna skupina za preskuse (TAG) ... 8
8.4. Skupina izvedencev za VIS Mail ... 8

1. UVOD

Komisija v skladu s členom 6 Odločbe Sveta z dne 8. junija 2004 o vzpostavitvi vizumskega informacijskega sistema (VIS) (2004/512/ES)[1] Svetu in Evropskemu parlamentu podaja sedmo poročilo o napredku pri razvoju vizumskega informacijskega sistema (VIS)[2]. Poročilo obsega dejavnosti, ki jih je Komisija izvedla med januarjem in decembrom 2010.

2. PRAVNI OKVIR ZA SISTEM VIS

Vizumski zakonik[3] je začel veljati 5. aprila 2010. Razveljavil je Skupna konzularna navodila, ki so bila pred tem spremenjena, da se uvede pravni okvir za zbiranje biometričnih identifikatorjev. Vizumski zakonik vključuje tudi določbe o organizaciji sprejema in obravnavanja vlog za izdajo vizuma.

Komisija je 4. maja 2010 sprejela varnostni načrt za delovanje vizumskega informacijskega sistema[4]. Ta sklep začne veljati z datumom, ki ga določi Komisija v skladu s členom 48(1) Uredbe (ES) št. 767/2008, tj. datum začetka delovanja sistema VIS, in preneha veljati, ko upravljavski organ prevzame svoje naloge.

V letu 2010 ni bilo sprejetih drugih pravnih aktov v zvezi s sistemom VIS.

3. NAPREDEK V OBDOBJU PREGLEDA

3.1. Razvoj centralnega sistema

Prizadevanja za uspešen zaključek preskusov sistemskih rešitev – drugi od štirih večjih preskusov centralnega sistema – so se nadaljevala v prvi polovici obdobja poročanja. Potekale so obsežne razprave z državami članicami o popravnih ukrepih, ki jih je glavni izvajalec predlagal konec leta 2009, ko je postalo jasno, da med preskusi sistemskih rešitev ne bo mogel izpolniti vseh prvotnih zahtev pogodbe o ravni storitve. Junija 2010 je bila dogovorjena spremenjena pogodba o ravni storitve, ki zagotavlja začetek delovanja tako, kot je bilo dogovorjeno, in se ohrani do zaključka regionalne uvedbe.

Nekateri vidiki specifikacij, ki opredeljujejo komunikacijo med državami članicami in sistemom VIS, so bili prilagojeni na podlagi do sedaj izvedenih preskusov. Kontrolni dokument vmesnika (Interface Control Document – ICD) 1.85, ki izvaja sporazume z državami članicami o storitvah iskanja, je bil izdan marca 2010. Po manjših posodobitvah je bila končna različica 1.87 državam članicam predložena septembra 2010. To so tehnične specifikacije, ki jih države članice uporabljajo pri razvoju svojih nacionalnih sistemov, da se lahko povežejo s sistemom VIS. Različica 1.46 podrobnih tehničnih specifikacij (Detailed

---

1 UL L 213, 15.6.2004, str. 5.

2 Za šesto poročilo glej Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o razvoju vizumskega informacijskega sistema (VIS) v letu 2009, COM(2010) 588 konč. z dne 22. oktobra 2010.

3 Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik) (UL L 243, 15.9.2008, str. 1).

4 Sklep Komisije 2010/260/EU z dne 4. maja 2010 o varnostnem načrtu za delovanje vizumskega informacijskega sistema (UL L 112, 5.5.2010, str. 25)

Technical Specifications – DTS) je bila predložena marca 2010. Končna različica 1.48 je bila državam članicam na voljo septembra 2010.

Po uspešnem zaključku preskusov sistemskih rešitev so se preskusi sistema z vključitvijo držav članic začeli avgusta 2010 in so ob koncu obdobja poročanja še potekali. Zaradi tega zamika pri načrtovanju preskusov ciljni datum december 2010 za začetek delovanja sistema VIS ni bil več mogoč. 7. oktobra 2010 je bil Svetu za pravosodje in notranje zadeve ter Evropskemu parlamentu[5] sporočen spremenjen časovni načrt za začetek delovanja v juniju 2011 (glej točko 3.6).

3.2. Razvoj sistema za ujemanje biometričnih podatkov (BMS)

Razvoj sistema za ujemanje biometričnih podatkov, ki bo sistemu VIS zagotovil storitve ujemanja prstnih odtisov, je bil dokončan v letu 2010 z zaključkom preskusov ustreznosti začasnega sistema (PSAT). V celem obdobju poročanja je sistem podpiral preskuse sistemskih rešitev sistema VIS in preskuse operativnega sistema brez kakršnih koli težav. Države članice so v svojih napravah za odčitavanje prstnih odtisov še naprej uporabljale pakete programske opreme, ki jih je zagotovil izvajalec BMS. Nekatere države članice so zaradi pilotnih projektov na konzulatih znatno izboljšale kakovost prstnih odtisov. Ko bodo zaključeni končni preskusi z ekipo za delovanje, načrtovani za maj 2011, bo sistem pripravljen za delovanje in bo začel delovati.

3.3. Komunikacijski mehanizem VIS Mail

V letu 2010 je bil dosežen znaten napredek glede preskusov in povezave držav članic s komunikacijskim mehanizmom VIS mail in preskusiti je treba samo še nekaj schengenskih držav. V tem obdobju poročanja so bili uvedeni dodatni elementi centralnega posredovalnika elektronske pošte (statistični podatki in poročanje, napredna protivirusna zmogljivost). Skupina izvedencev za VIS Mail se je večinoma strinjala, da je bil mehanizem uspešno preskušen ter da se je izkazal za delujočega v skladu z osnovnimi zahtevami.

V tem obdobju poročanja je ta skupina veliko časa in prizadevanj namenila pripravi specifikacij za fazo 2 VIS Mail. V tej fazi, ki se bo začela dve leti po začetku delovanja sistema VIS, bo VIS Mail vključil funkcionalnost schengenskega posvetovalnega omrežja in zato je priprava s tem povezanih specifikacij zapletena in dolgotrajna. Vendar je bil dosežen dober napredek in pričakovati je, da bo priprava dokončana v skladu s časovnim načrtom.

3.4. Priprava lokacij in omrežje

V letu 2010 je bilo osebje v centralni enoti in pomožni centralni enoti v Strasbourgu oziroma Salzburgu deležno usposabljanja o uporabi in vzdrževanju sistema VIS. Bolgarija je bila z omrežjem sTESTA povezana v letu 2010, delo v Romuniji pa je napredovalo. V obdobju poročanja so bile glavne dejavnosti v zvezi z omrežjem (a) zagotavljanje delovanja neobveznega „mehanizma za nadomestni način delovanja“ z glavne na pomožno lokacijo in (b) preskus posredovalnika elektronske pošte za sistem VIS (glej točko 3.3). „Mehanizem za nadomestni način delovanja“ omogoča državam članicam z nadomestnim nacionalnim sistemom zveznost delovanja v primeru izpada nacionalnega sistema. „Vaja za preverjanje nadomestnega načina delovanja“ je bila v letu 2010 uspešno zaključena v treh državah

[5] Pismo komisarke Malmströmove predsedniku odbora LIBE (EP) Lopezu Aguilarju, 12. oktober 2010.

članicah, kar pomeni, da je sedaj osem držav, ki so uspešno zaključile tako vajo. Za države članice, ki želijo izvesti to rešitev, se bo vaja nadaljevala.

3.5. Načrtovanje držav članic na nacionalni ravni

Poleg razpoložljivosti centralnega sistema VIS je operativnost sistema odvisna predvsem od napredka nacionalnih projektov. Napredek se med državami članicami razlikuje zaradi različnih okoliščin na nacionalni ravni.

S pomočjo mehanizma za mesečno poročanje, razvitega v okviru skupine Prijatelji sistema VIS (glej točko 6), so vse države članice dosledno poročale, da napredujejo po načrtu za dosego ciljnih mejnikov.

V obdobju poročanja je bil dosežen napredek projekta sistema VIS na področju preskusa skladnosti z državami članicami in razvoja večine nacionalnih sistemov. Do konca obdobja poročanja je 23 od 25 sedanjih držav članic in schengenskih držav opravilo preskus skladnosti, kakor je bilo prvotno načrtovano[6]. Preskuse skladnosti mora opraviti le še nekaj sodelujočih držav, ki so jim bili v ta namen dodeljeni sloti v prvi polovici leta 2011.

Podatki, ki so jih predložile države članice, so navajali, da bodo vsi nacionalni sistemi popolnoma razviti do predložitve centralnega sistema, vendar je med poročanjem redno prihajalo do negotovosti (glej točko 5.2) glede priprav na konzularnih predstavništvih in mejnih prehodih.

Treba je opozoriti, da je ena država članica, ki je v letu 2009 imela velike pogodbene težave, v letu 2010 končno lahko začela razvijati svoj nacionalni sistem. Preskus skladnosti je bil za to državo članico predviden v januarju 2011.

Zaradi ocene konzularnih priprav v prvi regiji uvedbe (severna Afrika) je bila decembra 2010 organizirana misija v Kairu. Namen misije je bil „na kraju samem“ pridobiti informacije o ravni pripravljenosti v konzulatih držav članic, zlasti glede zmogljivosti zbiranja in pošiljanja biometričnih podatkov prosilcev za vizume v sistem VIS. Med obiskom sta se predsedstvo in Komisija sestala z državami članicami na srečanju schengenskega sodelovanja na lokalni ravni in izkoristila priložnost za obisk lokalnih konzularnih namestitev. Zdi se, da je treba okrepiti tehnično usposabljanje in komunikacijska prizadevanja. Zato bodo misije te vrste v letu 2011 organizirane tudi v drugih mestih v severni Afriki.

3.6. Sprememba časovnega načrta za sistem VIS

Pozen, a uspešen zaključek preskusov sistemskih rešitev je povzročil, da so Komisija in države članice ponovno ocenile splošni časovni načrt projekta. To je bilo opravljeno na podlagi realistične ocene zmožnosti izvajalca Komisije vzpostaviti centralni sistem in pripravljenosti držav članic, da pripravijo nacionalno uvajanje na konzularnih predstavništvih in zunanjih mejah. Vsebuje tudi nekaj prostora za primer, če se pojavijo nova, nepredvidena vprašanja.

Po predstavitvi vodjem nacionalnih projektov (24. junij 2010) in skupini Prijatelji sistema VIS (7. julij 2010) ter po srečanju Strateškega odbora za meje, priseljevanje in azil (22. julij 2010)

---

[6] Lihtenštajn je prav tako tehnično opravil preskuse skladnosti, vendar še ne uporablja schengenskega pravnega reda.

je bil 7. oktobra 2010 Svetu za pravosodje in notranje zadeve in Evropskemu parlamentu predstavljen naslednji novi splošni časovni načrt[7]:

- preskusi operativnega sistema (OST): od 23. avgusta 2010 do 14. februarja 2011,
- preskusi ustreznosti začasnega sistema (PSAT): od 23. marca 2011 do 15. junija 2011,
- pripravljenost centralnega sistema za delovanje: 24. junij 2011.

Ob koncu obdobja poročanja je projekt usklajen z novim splošnim časovnim načrtom.

4. INFORMACIJSKA KAMPANJA

Komisija in izvajalec, specializiran za informacije in komunikacije, sta 20. decembra 2010 podpisala pogodbo o oblikovanju in tiskanju informacijskega gradiva za sistem VIS. Zunanji izvajalec bo v sodelovanju s Komisijo oblikoval, natisnil in prevedel prospekte, plakate in drugo informacijsko gradivo, ki ga bodo države članice in Komisija uporabljale za ustrezne namene pred začetkom delovanja sistema VIS in pozneje. V kritičnih fazah bodo z državami članicami potekala posvetovanja o besedilu in obliki gradiv. To je načrtovano za prvo polovico leta 2011.

5. UPRAVLJANJE PROJEKTA

5.1. Načrtovanje in proračun

Skupne odobritve za prevzem obveznosti za sistem VIS so v letu 2010 znašale 30,3 milijona EUR. Zaradi zamud med preskusom sistemskih rešitev je bil del dejavnosti projekta, ki so bile prvotno načrtovane za leto 2010, preložen na leto 2011, kar je povzročilo ustrezno spremembo obveznosti: do konca obdobja poročanja je bilo prevzetih 63,06 % vseh obveznosti za sistem VIS in plačanih 85,10 % odobritev plačil. Proračunska vrstica za sistem VIS je 18 02 05.

Odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil za sistem VIS za leto 2010

Razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti	Porabljeno	Skupaj %	Razpoložljive odobritve plačil	Porabljeno	Skupaj %
30 327 909,00 EUR	***19 124 611,00 EUR***	***63,06 %***	***27 619 392,52 EUR***	***23 503 936,08 EUR***	***85,10 %***

Nalog za izterjavo zneska pogodbene kazni v višini 7,6 milijona EUR za zamude, ki jih je v letu 2009 povzročil preskus sistemskih rešitev, je bil izdan marca 2010.

[7] Pismo komisarke Malmströmove predsedniku odbora LIBE (EP) Lopezu Aguilarju, 12. oktober 2010.

5.2. Obvladovanje tveganja

Metodologija za obvladovanje tveganj se v obdobju poročanja ni spremenila. Komisija vsak mesec določi najpomembnejša projektna tveganja (na centralni in nacionalni ravni) in jih predstavi državam članicam na mesečnih sestankih vodij nacionalnih projektov VIS. Pri tej nalogi Komisiji pomaga njen izvajalec za zagotavljanje kakovosti.

Tako kot v preteklem letu so o tveganjih razpravljali tudi v okviru skupine Prijatelji sistema VIS. Komisija je v sodelovanju s predsedstvom določila glavna tveganja in jih opredelila glede na njihov vpliv na projekt. Za vsako tveganje so opredeljeni ukrepi za ublažitev teh vplivov. Komisija vzdržuje tudi register na visoki ravni in spremlja izvajanje ukrepov.

Konec leta 2010 so bila največja tveganja naslednja: (i) zamuda pri dokončanju preskusa operativnega sistema v skladu s spremenjenim časovnim načrtom, (ii) priprave držav članic za udeležbo v preskusih ustreznosti začasnega sistema, (iii) zamude v nekaterih državah članicah pri pripravah na konzularnih predstavništvih in mejnih prehodih za začetek delovanja in (iv) zamude pri pripravah operativnega upravljanja. Za vsa tveganja so opredeljeni ukrepi za ublažitev, Komisija, države članice in glavni izvajalec za razvoj sistema pa tesno sodelujejo, da bi omejili vpliv teh tveganj na projekt.

6. SKUPINA PRIJATELJI SISTEMA VIS

Skupina Prijatelji sistema VIS se je v obdobju poročanja srečala sedemkrat – trikrat pod španskim predsedstvom (2010/I) in štirikrat pod belgijskim predsedstvom (2010/II). Neformalna srečanja visokih predstavnikov so predstavljala forum, na katerem so lahko pregledno potekale razprave o vseh zadevah, povezanih s sistemom VIS. Dnevni red je določilo predsedstvo v sodelovanju s Komisijo in generalnim sekretariatom Sveta. Teme so običajno vključevale obveščanje glede stanja sistema VIS s strani Komisije, rezultate mehanizma poročanja o nacionalnem napredku in poročilo o tveganjih.

Države članice so bile v prvi polovici leta 2010 zaprošene, naj pred vsakim srečanjem skupine Prijatelji sistema VIS pošljejo posodobljene odgovore na vprašalnik. Vprašanja obsegajo splošno tehnično pripravo glede razvoja njihovega nacionalnega sistema, konzularne priprave za uvedbo sistema VIS v prvih regijah in priprave na mejnih prehodih glede preverjanja s sistemom VIS z biometričnim preverjanjem ali brez njega. V vprašalnik so vključena tudi posebna vprašanja o usposabljanju in drugih mejnikih. Vendar številne države članice niso zagotovile natančnih datumov za dosego določenih mejnikov, zaradi česar predsedstvo in Komisija nista imela celotne slike o napredku v vseh državah članicah.

Zato je bil v drugi polovici leta 2010 uveden posodobljen vprašalnik, ki se osredotoča izključno na prvo regijo uvedbe in zunanje mejne prehode. Prejeti odgovori so bili spet včasih nejasni, zlasti glede priprav na mejnih prehodih. Zato je predsedstvo ob koncu obdobja poročanja države članice prosilo, naj predložijo nacionalne načrte uvajanja na mejah, ki omogočajo temeljito spremljanje položaja na vsakem zunanjem mejnem prehodu države članice. Tokrat so bili rezultati zadovoljivejši. Prihodnje predsedstvo se je odločilo, da bo tudi v letu 2011 uporabljalo ta mehanizem poročanja.

7. SKLEPNA UGOTOVITEV

Leto je zaznamoval uspešen zaključek druge velike faze preskusov centralnega sistema in začetek tretje faze preskusa operativnega sistema, v katerega je vključenih sedem držav članic.

Na nacionalni ravni so države članice v tem letu dosegle znaten napredek pri razvoju svojih nacionalnih sistemov. Ob koncu obdobja poročanja so vse države poročale, da bodo do junija 2011 pripravljene za povezavo s sistemom VIS. Zato se bo tudi v letu 2011 nadaljevalo skrbno spremljanje in obiski konzularnih predstavništev v prvi regiji uvedbe, da se bodo spremljale upravne priprave držav članic.

Svetu za pravosodje in notranje zadeve je bil oktobra 2010 predstavljen nov splošni časovni načrt, ki predvideva, da bo junija 2011 sistem VIS tehnično pripravljen za začetek delovanja. Vse zainteresirane strani v projektu so ponovno potrdile svojo zavezanost k tesnemu sodelovanju pri zagotavljanju začetka delovanja sistema VIS in obravnavanju tveganj, opisanih v točki 5.2.

Komisija je vzporedno redno obveščala odbor LIBE Evropskega parlamenta o napredku in stanju projekta VIS, s čimer bo nadaljevala tudi v prihodnje.

8. PRILOGA: DELOVNE SKUPINE ZA SISTEM VIS

8.1. Odbor za SISVIS

V letu 2010 ni bil organiziran noben sestanek sestave VIS v odboru za SISVIS[8]. Odbor v letu 2011 ostaja odgovoren za komitološko delo, povezano s sistemom VIS.

8.2. Sestanki vodij nacionalnih projektov sistema VIS

Službe Komisije so v obdobju poročanja organizirale deset sestankov skupine strokovnjakov za vodje nacionalnih projektov držav članic, da bi razpravljali o položaju projekta VIS, podrobnih tehničnih vprašanjih, vprašanjih načrtovanja, tveganjih ter dejavnostih na ravni centralnih in nacionalnih projektov.

8.3. Svetovalna skupina za preskuse (TAG)

Svetovalna skupina za preskuse, svetovalna delovna skupina odbora za SISVIS (zasedba VIS), se je v obdobju poročanja zaradi intenzivnih dejavnosti preskusov sestajala dokaj pogosto ali izvajala konferenčne klice. Svetovalna skupina za preskuse zagotavlja uporabo strukturiranega postopka za obravnavanje in reševanje vprašanj v zvezi s preskusi ter svetuje glede zaključka preskusa sistema VIS. Daje priporočila o preskusih sistema VIS v vseh fazah preskusa, zlasti če države članice pri tem neposredno sodelujejo.

8.4. Skupina izvedencev za VIS Mail

Skupina se je v obdobju poročanja sestajala mesečno z namenom podpore izvajanju komunikacijskega mehanizma VIS Mail.

Delo Komisije in držav članic na mehanizmu VIS Mail ob sodelovanju izvajalca omrežja podpira izvajalec za pomoč pri podpori in kakovosti.

[8] Ustanovljen s členom 51(1) Uredbe (ES) št. 1987/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi druge generacije schengenskega informacijskega sistema (SIS II).